

Så här har vi räknat

De totalt 11 000 växtnärbalanser som samlats in har sorterats länsvis. För beräkningarna av växtodlingsgårdarna i Kalmar län ligger drygt 50 växtnärbalanser till grund.

För att resultatet inte ska påverkas av grödfördelningen eller djurtätheten på gårdarna har vi undersökt skillnaden mellan gårdens kväveöverskott och jämförelsevärde. Jämförelsevärde är beräknat utifrån det genomsnittliga kväveöverskottet för ett hektar av en speciell gröda respektive en djurenhet av ett speciellt djurslag, där alla växtnärbalanser som är gjorda inom Greppa Näringen ligger till grund för uträkningen. En gårds jämförelsevärde motsvarar den kvävebalans som gården skulle ha fått om lantbrukaren hanterade sina grödor och djur som genomsnittet av lantbrukarna gör. Ju större skillnaden är mellan gårdens kväveöverskott och jämförelsevärde desto mer skiljer sig gården från hur lantbrukarna gör i allmänhet. I det här fallet har vi tittat närmare på de 20% med störst avvikelse i respektive riktning. Genom att titta på kvävebalanserna, in- och utposter av kväve, grödfördelning samt tidpunkter för stallgödselspridning och jordbearbetning har vi kunnat dra de slutsatser du nu läst om

Så här ser förutsättningarna för de olika gårdarna ut

	Gårdar med låg kväveeffektivitet	Medelgården inom Greppa Näringen	Gårdar med hög kväveeffektivitet
Medelareal, ha	145	129	99
Dominerande grödor			
- Höstsäd	34%	31%	27%
- Vårsäd	25%	26%	24%
- Grovfoder	4%	11%	22%
- Sockerbetor	11%	5%	2%
- Oljevaxter	2%	5%	5%
Skillnad i utgifter för kväve jämfört med medelgården ¹	+660	0	-330

1. Skillnaden är beräknad utifrån inköp av mineral- och stallgödsel och ett kvävepris på 15 kr/kg N.

Öka din kväveeffektivitet

- framgångsfaktorer för växtodlingsgårdar i Kalmar län

En kväveeffektiv gård har, i jämförelse med en mindre effektiv gård:

- ▶ Mindre inköp av stallgödsel
- ▶ I stort sett lika stor försäljning av produkter
- ▶ Mindre andel odling av vårve

Rådgivnings- och informationsprojektet Greppa Näringen är ett samarbete mellan Jordbruksverket, länsstyrelserna, LRF och företag inom lantbruksnäringen.
Du når oss på: www.greppa.nu • tel 0771-573 456

Det är framförallt inköpen av stallgödsel som skiljer de effektiva gårdarna från de mindre effektiva. Detta visar en jämförelse mellan gårdar som har ett högt kväveutnyttjande och ett lågt.

Sedan Greppa Näringen startade 2001 har resultaten från ca 11 000 växtnäringsbalanser samlats in. Ett sätt att utnyttja all den information som finns i växtnäringsbalanserna, är att jämföra de gårdar som är mest effektiva på att utnyttja sitt kväve med de gårdar som är mindre effektiva. Genom att jämföra dessa gårdar kan vi hitta vad som bidrar till ett framgångsrikt utnyttjande av kväve.

De bästa köper in mindre men säljer lika mycket

Skillnaden är stor när de 20% mest effektiva växtodlingsgårdarna i Kalmar län jämförs med de 20% med lägst effektivitet. Resultaten för växtodlingsgårdarna i Kalmar län visar att det finns en statistiskt säker skillnad i kväveöverskott mellan de gårdar som ingår i den effektiva gruppen jämfört med gårdarna i den mindre effektiva gruppen. Skillnaden uppstår till viss del genom att utförseln av kväve från gårdarna är olika men den stora orsaken är införseln av kväve till gården (se diagram 1).

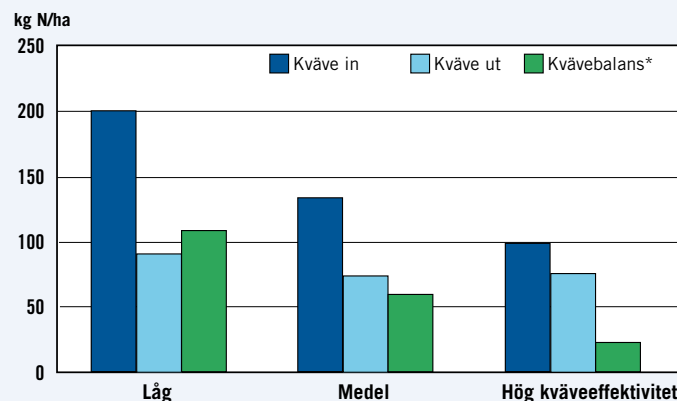

Diagram 1. Infört och utfört kväve samt kvävebalans på växtodlingsgårdar i Kalmar län. Stjärnorna visar på signifikanta skillnader mellan grupperna av gårdar med hög och låg kväveeffektivitet.

Vad är det då som ligger bakom skillnaden i införsel av kväve? Den stora skillnaden ligger i införseln av gödsel och då framförallt stallgödsel. Gruppen gårdar som utnyttjar kväve sämre köper in knappt 70 kg N/ha mer i form av stallgödsel jämfört med de gårdar med bäst utnyttjande av kväve (se diagram 2). Vid ett kvävepris på 15 kr/kg N ger detta en skillnad i utgifter med knappt 1000 kr/ha. Vi har också tittat närmare på de olika posterna i utförseln av kväve för att se om den lägre mängden inköpt näring påverkat skörden. Det finns dock ingen statistiskt säker skillnad i mängden kväve som försvinner i form av vegetabilier från gårdarna.

Det finns inga stora skillnader i grödfördelningen. Det finns en tendens till större andel av vårveteodling på gårdarna med sämre kväveeffektivitet. Det finns även en något högre andel vallodling på de gårdar med bättre utnyttjande av kväve men denna skillnad är inte statistiskt säker.

Fördelningen av jordart på gårdarna i de båda grupperna skiljer i viss mån och så även vid vilken tidpunkt jordbearbetningen sker. Gruppen av gårdar som utnyttjar kvävet mest effektivt har mindre andel lättlera och något större andel mulljord. De har även en större andel mark som inte jordbearbetas.

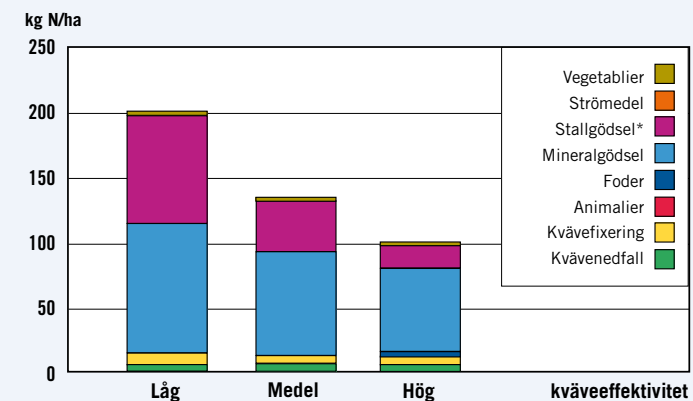

Diagram 2. Kväveinförsel till växtodlingsgårdar i Kalmar län. Stjärnorna visar på statistiskt säkra skillnader mellan grupperna av gårdar med hög och låg kväveeffektivitet.